

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta**

Katedra pedagogiky a psychologie

**Spolupráce rodiny v předškolním vzdělávání
Bakalářská práce**

České Budějovice 2009

Vedoucí bakalářské práce:
Prof. PaedDr. Gabriel ŠVEJDA, CSc.

Vypracovala:
Petra Martínková

Anotace

Bakalářská práce se zabývá spoluprací rodiny v předškolním vzdělávání. Je složena ze tří částí. Část teoretická, praktická a část příloh.

V části teoretické budu vycházet z práce s odbornou literaturou a pokusím se podrobněji popsat specifické rysy dítěte předškolního věku, úvahy rodičů o mateřské škole a specifika spolupráce rodiny a mateřské školy.

Praktická část je tvořena výzkumným šetřením, jeho prezentací a výsledky, které je zaměřeno na spolupráci rodiny a mateřské školy. Výzkumným pracovištěm je Mateřská škola Dělnická 2 ve Znojmě.

Poslední část je věnována fotografiím.

Annotation

This Bachelor's work deals with a co-operation of a family and a pre-school education. It consists of three parts – a theoretical part, a practical part and annexes. The theoretical part results from the work with scientific publications and I attempt to describe in details the specific characteristics of a pre-school child, parents' considerations about nursery schools and some particularities in cooperation between family and a nursery school. The practical part is based on a research, its presentation and results. This research is focused on the co-operation between family and a nursery school. The research workplace was the Nursery school Dělnická 2 in Znojmo. The last part deals with photographs.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne

Poděkování:

Děkuji vedoucímu bakalářské práce panu Prof. PaedDr. Gabrielu Švejdovi, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení. Dále bych chtěla poděkovat Mateřské škole Dělnická 2 Znojmo za vstřícnost při realizování praktické části.

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Specifika dítěte předškolního věku	9
2 Úvaha rodičů o mateřské škole	12
2.1 O čem přemýšlet při volbě mateřské školy	12
2.2 Typy mateřských škol	13
2.3 Jak dítě připravit na mateřskou školu	15
2.4 Doporučující desatero	15
2.5 Co udělat pro optimální adaptaci dítěte	16
3 Spolupráce rodiny a mateřské školy	18
3.1 Spolupráce jako partnerství	18
3.2 Komunikace mezi rodinou a mateřskou školou	19
3.3 Kompetence mateřské školy v rámci rozvoje vzájemné spolupráce	20
3.4 Zásady spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou	21
3.5 Pozitiva vzájemné spolupráce	22
PRAKTICKÁ ČÁST	24
Úvod	24
Mateřská škola, Znojmo, Dělnická 2, příspěvková organizace	25
Dotazník	27
Analýza jednotlivých otázek	31
1 Třídní schůzky	32
1.1 Pořádají se ve Vaší MŠ třídní schůzky?	32
1.2 Účastníte se třídních schůzek?	32
1.3 Jsou pro Vás přínosem?	32
1.4 Jak probíhá komunikace na třídních schůzkách?	33
1.5 Jak byste ohodnotili Váš pocit ze třídních schůzek na stupnici od 1 (nejlepší) do 5 (nejhorší)?	33
2 Novinky, třídní a školní akce	34
2.1 Jste dobře a včas informováni o novinkách, třídních a školních akcích Vaší MŠ?	34
2.2 Jakým způsobem jste informováni o novinkách, třídních a školních akcích Vaší MŠ?	34
3 Společné akce MŠ pro rodiče a děti	35
3.1 Víte, že se společné akce MŠ pro rodiče a děti pořádají?	35
3.2 Účastníte se společných akcí MŠ pro rodiče a děti? (tábory, výlety, hory, víkendové pobyty, dětské dny, karnevaly, ...)	35
3.3 Máte možnost se podílet na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?	36
3.4 Podílíte se společně s učitelkami na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?	36
3.5 Měli byste zájem podílet se na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?	37
4 Internetové stránky	38
4.1 Má Vaše MŠ internetové stránky?	38
4.2 Uvítali byste, kdyby Vaše MŠ měla internetové stránky?	38
4.3 Využívali byste tyto internetové stránky?	39

4.4	Pokud by měla Vaše MŠ či třída internetovou stránku, vadilo by Vám, kdyby se na ní objevila fotka Vašeho dítěte společně s ostatními dětmi?	39
5	Komunikace s pedagogem a se zaměstnanci MŠ	40
5.1	Učitelky si vždy najdou čas se mnou pohovořit.	40
5.2	Mám pocit, že učitelkám na mém dítěti záleží.	40
5.3	Na koho se obrátíte, když potřebujete vyřešit problém týkající se Vašeho dítěte (např. někdo mu roztrhl novou bundu)?	41
6	Komunikace pomocí komunikačních technologií	42
6.1	Používáte ke komunikaci s MŠ	42
6.2	Znáte telefonní číslo učitelky, která má vaše dítě ve třídě?	42
6.3	Znáte emailovou adresu Vaší MŠ?	43
	Analýza dotazníku	44
	ZÁVĚR	46
	PŘÍLOHA	47
	SEZNAM POUŽITÉ A CITOVANÉ LITERATURY	50

Úvod

V minulosti byla mateřská škola vzhledem k rodině upřednostňována. Škola měla vůdčí postavení v otázkách výchovy i vzdělávání. Rodiče zde vystupovali pouze jako „pasivní spolupracovníci“ učitelek a naplňovali jejich požadavky a přání. Tato situace tedy nemohla být optimální pro partnerský vztah mezi rodinou a mateřskou školou. Dnes má hlavní slovo ve výchově i vzdělávání rodina. Mateřská škola by měla být pouze doplňkem rodinné výchovy a měla by dítě obohacovat o podněty, které mu nemůže rodina v uspokojivé míře nabídnout.

Každý člověk jistě sám dobře ví, že spolupráce jako taková je velmi důležitým faktorem v lidském životě vůbec, a stejně tak se mnou bude každý souhlasit, že v mateřské škole by měla stát na jednom z předních míst na žebříčku důležitosti. Jedná se zde především o spolupráci ve prospěch dítěte, které stojí na prvním místě jak pro rodiče, tak pro celý kolektiv mateřské školy. Vzájemná spolupráce rodiny a mateřské školy má na dítě velký vliv, proto by se měla odehrávat na úrovni rovnocenného partnerství. Dítě i jeho rodič by se měli na návštěvu mateřské školy těšit. Učitelka by měla být profesionálem, který jim otevírá pomyslné dveře do mateřské školy.

Tato práce je věnována spolupráci rodiny a mateřské školy a je určena pro všechny, kteří mají na zdokonalení spolupráce mezi oběma těmito stranami velký zájem stejně jako já.

Teoretická část

1 Specifika dítěte předškolního věku

Podle profesora Matějčka je předškolní věk věkem „kouzelným“. (Matějček, 1986)

Za předškolní období je považováno období od tří do šesti let. Konec této fáze není určen pouze fyzickým věkem, ale především sociálně, nástupem do školy. Mezi charakteristické znaky tohoto věku patří postupné uvolňování vázanosti na rodinu a rozvoj aktivity, která už není tak samoučelná, umožňuje např. dítěti, aby se prosadilo a uplatnilo ve vrstevnické skupině. Uvolnění této závislosti přispívá osvojení běžných norem chování, znalost obsahu rolí a přijatelná úroveň komunikace. Dětské myšlení je ovšem stále ještě prelogické a egocentrické, vázané na subjektivní dojem a aktuální situační kontext. Překonání této bariéry je jedním z významných úkolů předškolního období a předpokladem k nástupu do školy, který je důležitým vývojovým mezníkem. (Vágnerová, 2000)

Podle Mertina a Gillernové je předškolní období charakterizováno jako období, kdy se zdokonaluje a roste kvalita pohybové koordinace. Pohyby jsou přesnější, účelnější a plynulejší. Pohybová koordinace se též projevuje ve schopnosti plně sebeobsluhy. Rovněž dochází k rozvoji jemné motoriky. Kolem čtvrtého roku se vyhraňuje lateralita a dítě v návaznosti na dominanci hemisféry je buď pravák, nebo levák. S rozvojem jemné motoriky souvisí rozvoj kresby. Percepce (vnímání) je globální, dítě vnímá celek jako souhrn jednotlivostí, kde zatím není schopno rozlišovat základní vztahy. Nechá se snadno upoutat výrazným detailem. Rozvíjí se zraková a sluchová diferenciací. Představy předškoláka jsou barvitě a bohatě. Mezery mezi vnímanými jevy či jednotlivými detaily jsou často doplňovány tzv. dětskou konfabulací (nepravdivé lži). Mezi třetím a šestým rokem dochází k uzavření fáze symbolického, předpojmového myšlení. V předškolním období dochází k plnému rozvinutí názorného intuitivního myšlení. Dále dochází ke zkvalitňování řečových dovedností, je to doba

výrazného rozšiřování slovní kapacity. Další významnou rovinou je osvojování sociálních rolí, které se děje uvnitř i vně rodiny. (Mertin, Gillernová, 2003)

„Období předškolního věku je označováno jako věk iniciativy, jehož hlavní potřebou je aktivita.“ (Vágnerová, 2000, s. 119) Toto období patří mezi nejvýznamnější období vývoje člověka a podle Heluse ho můžeme charakterizovat jako období nově se otevírajících možností. (Helus, 2004). Mezi charakteristické znaky tohoto období patří psychomotorický rozvoj, rozvoj mentální, duševní a sociální, rozvoj pohybové aktivity a smyslového vnímání. Dochází také k rozvoji soustředění, zvědavosti, učení, myšlení a řeči. Dítě projevuje velký zájem o okolní jevy. Toto období je natolik důležité, že je nelze v žádném případě opomenout. Velký význam má toto období v životě dítěte i z hlediska mezilidských vztahů. Dítě se postupně vymaňuje ze závislosti na rodině a rozvíjí vztahy s vrstevníky.

Předškolní období je také nazýváno obdobím hry. *„Hra je v životě dítěte hlavní činností, což znamená, že právě jejím prostřednictvím se nejplněji a nejpevněji rozvíjejí první vztahy a svazky utvářející se jednoty osobnosti dítěte. Vychází z možností dítěte, je pro něj přirozeně zvládnutelná, čímž podporuje jeho psychickou rovnováhu, přináší mu klid a vyrovnanost, stvrzuje dosaženou úroveň, ověřuje schopnost něco rozhodnout, vyřešit a vykonat, potvrzuje jeho dovednosti a zkušenosti, jeho sociální vztahy a postavení mezi dospělými vrstevníky. Hra je cestou k pochopení lidského konání, formou životní praxe i zdravé existence dítěte samého.“* (Opravilová, Gebhartová, 2003. s. 377)

„Hra souvisí s rozvojem motoriky, s rozvojem kognitivních struktur, s motivačně-volnými vývojovými faktory, s rozvojem a naplňováním sociálních vztahů“ (Mertin, Gillernová, 2003, s. 19) V knize Hra a hračka v životě dítěte mě zaujala tato myšlenka: *„Hra je činnost, která obohacuje a zkrášluje každodenní život.“* (Mišurcová, Fišer, Fixl, 1980, s. 31) Prostřednictvím hry může dítě vyjádřit svůj vztah k okolnímu světu. Hra je pro dítě přirozenou aktivitou, je aktivitou svobodnou, dítě by do ní tedy nemělo být nuceno. Je neproduktivní, nepřináší tedy žádný majetek, přináší cenné zážitky a vzpomínky pro další život. Hra má svůj čas i prostor, je nejistá, její výsledek je neznámý. Hra je podřízena pravidlům, na kterých se účastníci hry domluví. Hra je jen „jako“.

Předškolní dítě ovšem neodvede pravidla vždy dodržet, je potřeba, aby dítě pravidla dobře chápalo, aby se v nich orientovalo, aby došlo k jejich zvnitřnění neboli interiorizaci. Pravidla dávají dítěti pocit bezpečí a jistoty nejen v rodině, ale v mateřské škole. V mateřské škole se používají tzv. rituály, které dětem pomáhají navodit pocit jistoty a orientace v okolním světě. „*Ranní pozdravení, komunitní kruh, vítáme ráno písničkou, povídání u svíčky, podání ruky při příchodu a odchodu, zvyky dotýkající se jídla (např. přejeme si dobrou chuť než začneme jíst), spánku (písnička před usnutím), říkadlo, které se opakuje při určité příležitosti a mnoho dalších pravidelně opakovaných činností můžeme nazvat rituály. Každý z nich přináší dítěti něco jiného (pocit přijetí, příležitost k rozvíjení řeči, rozvoj hudebnosti atd.), ale současně všechny mají pro dítě některé společné významy, např. příjemné naladění, jistotu, že věci mají svůj řád, možnost uplatnění i pro méně aktivní a nespělé děti, vytváření prosociálních vzorů a vztahů, budování pocitu přináležení do skupiny aj.*“ (Svobodová, 2007, s. 56)

Jedním z nejdůležitějších činitelů ve vývoji dítěte je rodina. Je pro dítě přirozeným prostředím, které má na výchovu dítěte největší vliv. Její výchovná role je nezastupitelná. Poskytuje dítěti pocit jistoty a bezpečí. Je součástí identity předškolního dítěte.

Rodiče jsou pro předškolní dítě emocionálně významnou autoritou. Jsou pro něj ideálem, jemuž se chce dítě ve všech směrech podobat a s nímž se identifikuje. Dítě nekriticky akceptuje postoje, hodnoty a projevy rodičů. Identifikace se subjektivně významnou osobností zvyšuje pocit jistoty a bezpečí.

Vliv na předškolní dítě mají nejen rodiče, ale i sourozenci. „*Sourozenecké vztahy jsou ovlivněny věkem a vývojovou úrovní dětí, v předškolním věku mívají dost často ambivalentní charakter. Děti jsou zároveň spojenci i soupeři.*“ (Vágnerová, 2000)

Měli bychom mít na zřeteli, že každé dítě je „originál“, ale jedno mají všechny děti společné, neustále někam směřují, něco chtějí, něco zkouší o něco usilují, zkoumají, poznávají a objevují. Měli bychom se tedy stát jejich partnery v přípravě na dospělost.

2 Úvaha rodičů o mateřské škole

„V předškolním věku se uvolňuje vázanost na rodinu a postupně i vázanost na dospělé. Během batolecího věku si dítě zpravidla potvrdí jistotu rodinných vazeb natolik, že je schopné navazovat kontakty i s lidmi mimo rodinu, především s vrstevníky.“ (Vágnerová, 2000, s. 127)

Kolem druhého roku věku dítěte si rodiče mohou přirozeně všimnout, že si jejich dítě potřebuje vyzkoušet kontakt s druhým dítětem, že potřebuje dětskou společnost. V tomto věku jsou rodiče ti, kteří mohou a jsou schopni tento kontakt zprostředkovat. Rodiče mohou své dítě přivést do parku, na pískoviště, dětská hřiště a spokojeně pozorovat jeho aktivní zájem o druhé děti. V rámci vlastního pozorování mohou rodiče usoudit, jak velký zájem má dítě o vrstevníky a kontakt s vrstevnickou skupinou a hlavně, jak se mu mezi dětmi daří. Může se stát, že dítě dění kolem sebe zatím pouze pozoruje a ke kontaktu s ostatními dětmi je tedy rodičem povzbuzováno.

V dnešní době jsou velmi moderní dětská centra, která vznikají ve větších obcích a městech. Vznikají jako společenství maminek, ale i otců na mateřské dovolené. Setkávají se zde především rodiče dětí, které ještě nemají věk pro mateřskou školu. Děti se zde mohou po boku svých rodičů setkat s jinými situacemi než, které jsou běžné v rodinném prostředí, mohou si vyzkoušet kontakt a komunikaci s ostatními dětmi, mohou se s nimi zapojit do hry a mohou se jimi nechat inspirovat. Děti zde nacházejí kolektiv svých vrstevníků, a začínají navazovat první sociální vazby. Je to místo, kde jsou vítány a je pro ně bezpečné a přijatelné.

2.1 O čem přemýšlet při volbě mateřské školy

Mateřská škola je první výchovně-vzdělávací institucí, s níž se dítě setkává mimo rodinu. (Havlíková, 1995) V mateřské škole probíhá tzv. předškolní vzdělávání, které navazuje na vzdělávání v rodině, doplňuje ho a rozšiřuje. Kvalitní působení rodiny nemůže dítěti nahradit žádná jiná instituce. Důraz při vzdělávání je kladen na věkové zvláštnosti dítěte předškolního věku a odtud by se měla odvíjet veškerá interakce mezi dítětem a učitelkou.

Rozhodují-li se rodiče dát dítě do mateřské školy od tří let, měli by se dostatečně včas poohlédnout po vhodné mateřské škole a uvědomit si, že docházka do ní bude každodenní záležitostí. Přitom promýšlet, jak se tam budou dopravovat a také je důležité vědět, jakým způsobem mateřská škola pracuje. Jestli má např. třídy s homogenním či heterogenním složením dětí. (Kotátková, 2008)

Existuje mnoho kritérií, která jsou pro rodiče důležitá v rozhodování o budoucí mateřské škole jejich dítěte. Pro každého rodiče je prioritou něco jiného. Mezi tyto priority může patřit např. vzdálenost mateřské školy od místa bydliště rodiny, někteří rodiče dají na doporučení svých známých, jejichž dítě již mateřskou školu navštěvuje, někdo dává přednost vzdělávací nabídce a výchovnému plánu.

U dnešních rodičů je jedním z nejdůležitějších kritérií to, kolik zájmových aktivit a kroužků mateřská škola nabízí. Jejich domněnky o tom, že čím více zájmových aktivit škola nabízí, tím je kvalitnější, není pravdou. Kvalitní dětské soužití je narušeno, protože dítě je často vytrhováno ze hry. *„Mateřské školy organizují pro děti různé zájmové aktivity, které ve své celkové nabídce vytvářejí jakousi profilaci školy, podle níž si mnozí rodiče mateřskou školu vybírají. Tento systém by byl dítěti prospěšný, pokud by tato nabídka byla součástí běžného života mateřské školy, a tím by se jednalo o činnost doplňkovou, ne „nadstandardní“* (Svobodová, 2007, s. 57)

Některé rodiče při výběru vhodné mateřské školy mohou zajímat tzv. nepravidelné činnosti, které jsou v průběhu školního roku mateřskou školou organizovány a realizovány. Jsou pro děti velkým přínosem, protože díky nim je život v mateřské škole zpestřen, obohacen a propojen z vnějším světem. *„V mateřské škole vznikají příležitosti k činnostem, které jsou něčím výjimečné a ozvláštněné. Ať jsou to oslavy, besídky, setkávání s lidmi mimo prostory mateřské školy (návštěva v domově důchodců, na farmě aj.), výlety, exkurze, návštěvy divadel, koncertů, koupání v bazénu.“* (Svobodová, 2007, s.58)

2.2 Typy mateřských škol

V dnešní době je výběr mateřských škol dostatečně různorodý. S tímto bohatým výběrem se počítá i v budoucnosti. Souběžně vedle sebe existují mateřské školy s různými programy. Nejvíce je tzv. **běžných mateřských škol**, které provozují obce, ale i ty už mají svůj vlastní školní vzdělávací program, který si podle Rámcového

vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, svých podmínek a místních možností tvoří každá mateřská škola sama. Jejich programy by měly být dostupné a nejlépe i konzultované nebo spoluutvářené společně s rodiči.

Dalším typem jsou **školy soukromé**, které by také měly plnit cíle pro vzdělávání této věkové kategorie obecně závazné, a tedy i v nich by se rodiče měli zajímat o to, co škola sleduje, kam cíleně směřuje v rozvoji a vzdělávání dětí a jakými metodami se zde pracuje.

Mateřské školy církevní jsou zřizovány příslušnou církví a stejně tak jako v předchozích typech mají vypracovat své školní vzdělávací programy přístupné rodičům.

Od roku 1990 jsou otevřeny i možnosti tzv. **alternativním školám**, tzn. takovým, které mají ustálené programy, které ve své podstatě fungují na stejném principu i v zahraničí. Mají-li za sebou již přibližně devadesátiletou dobu fungování ve světě, jsou označovány jako tzv. klasické alternativy. Po roce 1990 se začaly v Čechách a na Moravě postupně provozovat tyto alternativní programy:

- **Waldorfská mateřská škola** (původně vznikla v německém prostředí)
- **Mateřská škola Marie Montessori** (původně vznikla v italském prostředí)
- **Daltonská mateřská škola** (původně vznikla v USA)

(Seřazeny jsou podle doby provozování těchto škol na našem území.) Očekáváme, že k tomuto typu alternativ s dlouhodobou tradicí v zahraničí přibude i **Freinetovská mateřská škola** (vznikla ve francouzském prostředí).

Ve stejném období - v polovině 90. let - se v našich podmínkách začaly některé mateřské školy hlásit a připravovat na programy, které můžeme pro ne tak dlouhou dobu od jejich vzniku nazývat moderní alternativami a jsou to:

- **Mateřská škola s programem Začít spolu** (vznikla v USA)
- **Mateřská škola s programem podpory zdraví** (vznikla v ČR) (Kofíátková, 2008)

2.3 Jak dítě připravit na mateřskou školu

Docházka do mateřské školy je velkým mezníkem nejen v životě dítěte, ale i v životě celé jeho rodiny. Přechodu z rodiny do mateřské školy by měla být věnována patřičná pozornost.

Úvahy o tom, zda je nutné věnovat se přípravě na mateřskou školu, mohou být různé. Mohou se lišit např. podle věku dítěte, podle jeho dosavadních dovedností, zvláštností a sociální zralosti. Jinak se budeme přípravě na mateřskou školu věnovat u tříletého dítěte a jiná příprava bude probíhat s dítětem předškolního věku. *„Shodné je ale u obou, že bychom se pomalu a s vědomím potřeby dlouhodobějšího působení měli alespoň od doby zápisu zamýšlet, co by už naše dítě potřebovalo umět, aby byl snížen mnohostranný nápor na dětskou psychiku, který mohou způsobit různé neúspěchy v prvních měsících docházky.“* (Koťátková, 2008, s. 74)

2.4 Doporučující desatero

Co bychom mohli udělat, aby vstup do mateřské školy nebyl pro dítě traumatem podle Koťátkové:

- 1. Chodit s ním mezi děti**, a to i tehdy, má-li sourozence. Chodit i do míst, kde si venku děti ze školy hrají. Někdy mateřské školy otevírají svoji zahradu rodičům s dětmi, to je velmi vhodné a je třeba toho využít.
- 2. Nechat dítě na určitou dobu v péči jiného známého člověka**, aby se pozvolna sociálně „otužovalo“. Chodit s ním do nových prostředí, kde i my se musíme chovat podle jiných pravidel než doma, např. do mateřského centra.
- 3. Zaměřit se na dovednosti sebeobsluhy** s přirozenou a klidnou důsledností a oceněním i drobných výsledků (při jídle, v koupelně, při oblékání a svlékání, obouvání, uklízení hraček apod.).
- 4. Rozvrhnout čas tak, abychom na dítě nemuseli spěchat, má-li věci udělat samo.** Počítat s tím, že když jsme dítě sami oblékali, krmili apod. zabralo nám to méně času, než když to bude dítě dělat samo. Začít s činností dřív a vyvarovat se tak tlaku a spěchu spojeného s tím, že na konec větší část uděláme za dítě a ještě se na ně budeme zlobit.

5. **Udělat si čas na každodenní společnou chvíli u hry**, nad knihou či dětským časopisem a podněcovat dítě ke slovnímu vyjadřování.
6. **Udělat si čas na čtenou pohádku** nebo na písničku před spaním. Rozšiřujeme tím dětskou slovní zásobu, pochopení logiky děje, soustředění se na poslech a gramatickou stavbu jazyka.
7. **Během dne využívat možností si s dítětem povídat**. Ve volném tempu řeči mu dávat hodně prostoru, aby mluvil, poslouchal ho, krátce komentovat co říká, aby vědělo, že mu rozumíme.
8. **Krátce a srozumitelně oceňovat, co se dítěti daří**, povzbuzovat ho, když mu něco nejde, ale i **odmítnout nevhodné chování a vysvětlit proč**.
9. **Vyvarovat se výhrůžek** typu „počkej až budeš ve školce...!“ Dítě se bude školky bát už předem a působí to, jako bychom tím chtěli ze sebe setřást odpovědnost za to, co dítě dělá nebo naopak neumí udělat.
10. **Opatrně zacházet i s vychvalováním školky**, „jak tam bude všechno báječné!“ držme se reality a mluvíme o tom, co asi všechno tam dítě bude moci dělat. Předjdeme vytvoření nereálných představ a následnému zklamání. (Koťátková, 2008)

Zde je menší nabídka, ze které si rodič může vybrat to, na co je právě u jeho dítěte potřeba se zaměřit, a tím dítěti usnadnit jeho začátky v mateřské škole.

„Je proto dobré myslet trochu dopředu a udělat něco, v čem by se mohlo dítě zdokonalit ještě než do mateřské školy půjde a pak aby už to pro něj byla běžná nestresující samozřejmost.“ (Koťátková, 2008, s. 75)

2.5 Co udělat pro optimální adaptaci dítěte

Mezi podmínky naplňování cílů předškolního vzdělávání, patří možnost postupné adaptace nově příchozích dětí na prostředí mateřské školy a situace, které s touto zásadní změnou v životě dítěte souvisejí. Tyto podmínky jsou pro většinu mateřských škol vymezeny a charakterizovány v RVP PV. Mateřské školy by se proto měly tímto tématem zajímat. Jednou z možností je vytvoření různých programů postupné adaptace, a tím pomoci dětem s významným a nelehkým přechodem z rodiny do mateřské školy. Tento přechod je intenzivně prožíván nejen dítětem samotným, ale i

celou jeho rodinou. Dítě by nemělo mít z nástupu do mateřské školy obavy, způsobené strašením rodiči mateřskou školu.

Některé mateřské školy, ale není jich mnoho, umožňují v druhé polovině školního roku návštěvy rodičů s dětmi, které ještě do mateřské školy nechodí, třeba jen na hodinu nebo dvě ve vybrané dny, aby si zde dohromady pohrály a detailně poznávaly prostředí mateřské školy a třídy v blízkosti jednoho z rodičů. To je ideální stav přípravy a následná adaptace se v těchto školách odehrává bez pláče a stesku. (Kořátková, 2008)

Ovšem ne všechny případy adaptace dopadnou právě tímto způsobem. První reakce dítěte na mateřskou školu mohou být odlišné a je jich mnoho. Některé děti pláčí, jiné křičí, jiné se projevují agresivním chováním. Zelinková ve své knize *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program* říká: „*Agrese jako vrozený pud je jedním z prostředků vyjadřování dítěte. I agresivním chováním dítě dává najevo, že se něco děje, něco není v pořádku.*“ (Zelinková,)

Další z možností, jak usnadnit dítěti začlenění do dětské skupiny v mateřské škole, je využít možnosti chodit s dítětem na začátku školního roku do třídy a podle potřeby tam pobývat. To je léty prověřený přístup usnadňující přechod dítěte z rodiny do mateřské školy. Adaptační fáze prožit aktivně s dítětem také dovoluje rodiči poznat ostatní děti, hračky a vybavení, denní režim a usnadňuje vybírat konkrétní témata pro rozhovory. Jednoduše řečeno rodiče pak mají s dítětem o čem mluvit a nemusejí se z nedostatku informací o dění v mateřské škole ptát jen na to, co bylo k obědu. Je potřeba připomenout, že spěch a netrpělivost je pro dítě zneklidňující, vždyť děti mají zpočátku co dělat, aby nám uvěřily, že si pro ně zase přijdeme. S tím souvisí i zodpovědný přístup rodičů ke slibům, které dítěti dávají. Buďme na sliby opatrní a dáme-li je, měli bychom je i dodržet. (Kořátková, 2008)

3 Spolupráce rodiny a mateřské školy

Mateřskou školu navštěvuje převážná část dětí předškolního věku a tráví zde mnohdy více času než s vlastními rodiči. Je tedy potřeba, zamyslet se nad vzájemnou spoluprací rodiny a mateřské školy, která by měla probíhat od prvního dne vstupu dítěte do školy.

V minulosti byla vzdělávací instituce oproti rodině preferována a to deformovalo vztah mezi školou a rodinou. Škola byla chápána jako úředně stanovená autorita a rozhodčí v otázkách výchovy a vzdělávání. Dnes ji chápeme jako profesionálně vedené, ale přesto přirozené socializační a kultivační centrum, které záměrně posiluje výchovnou funkci rodiny a obohacuje ji o podněty, které dnešní rodina nemůže v dostatečné míře poskytovat. (Opravilová, Gebhartová, 2003)

Existují ovšem mateřské školy, které se vstupu rodičů do třídy brání. Panují zde obavy z kontroly, kritiky a srovnávání rodiči. Ti jsou proto do třídy zváni pouze v době besídek, karnevalů jako tzv. sváteční hosté. Rodiče tedy stojí v roli „pasivních spolupracovníků“. Plní pouze přání a požadavky učitelek, které nestojí o jejich nápady a názory. Rodiče se mohou cítit pod tlakem učitelek. Je zřejmé, že za těchto podmínek, nelze spolupráci mezi rodinou a mateřskou školou optimálně rozvíjet.

3.1 Spolupráce jako partnerství

Ideálním řešením je vzájemná spolupráce na úrovni rovnocenného partnerství obou stran, tzn. rodiny a mateřské školy. Rodina i škola by se měly společně podílet na řešení vzniklých potíží a problémů, měly by společně plánovat výchovnou práci školy. Škola by rodičům měla poskytovat odborné pedagogické konzultace. Rodiče by zase měli škole poskytovat informace o dítěti, o výchovném stylu, který je běžný v rodině a tím nabídnout učitelce hlubší poznání dítěte. Dobré vztahy mezi rodinou a mateřskou školou mohou dítěti výrazně pomoci především při vstupu do mateřské školy a adaptaci na nové prostředí. Každý rodič by měl mít právo přicházet do školy resp. za učitelkou s vlastními nápady a iniciativou. Nikdo by zde neměl nevyužívat výsady mocnějšího nebo chytřejšího. Ke slovu by měla přijít vzájemná spolupráce obou stran a dříve

autoritativní a direktivní vztah mateřské školy k rodičům by se měl změnit v partnerskou spolupráci. Odtud je pouhý krůček k opravdovému partnerství a optimální je, když tato vzájemná spolupráce přeroste v přátelství mezi rodinou a mateřskou školou. Pokud se dítě i rodiče rádi vrací do mateřské školy, i když dítě již navštěvuje školu základní, je zřejmé, že vynaložené úsilí nebylo marné.

3.2 Komunikace mezi rodinou a mateřskou školou

Jedním z cílů spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou je vzájemná komunikace, jejímž smyslem je co nejlepší prospívání svěřených dětí.

Komunikace v mateřské škole má zpravidla tři účastníky – dítě (jakožto předmět rozhovoru), rodiče dítěte a představitele mateřské školy (jakožto účastníky dialogu). Komunikace je pojem moderní, dnes až skoro módní. Je ovšem hodně široký, a ne vždy dost jasný. Zahrnuje nejrůznější formy kontaktu člověka s člověkem, jedince se skupinou a skupin mezi sebou. V našem případě, jak nadpis praví, jde docela konkrétně o komunikaci mateřské školy (tj. paní učitelek, ředitelek a ostatního personálu) s rodiči. Tato situace má některé rysy obecné, tj. takové jako každá jiná mezilidská komunikace a některé zcela specifické, tj. ty které jsou dány osobitým vztahem mezi rodiči dítěte a představitelem mateřské školy, do níž dítě dochází. (Matějček, 2004)

Moderní mateřské školy používají při rozhovoru s rodiči i dětmi efektivní komunikaci. Efektivní komunikace je taková komunikace, kterou používáme v rozhovoru tak, aby byla přijatelná pro obě strany. Touto komunikací dáváme dětem najevo naši úctu a důkaz o tom, že je považujeme za hodnotné lidi, za naše partnery. „*Partnerský přístup k dětem znamená chovat se k nim jako k dospělý, kterých si vážíme nebo které alespoň respektujeme.*“ (Kopřiva a kol. , 2006, s. 17)

Velká většina rodičů pojem efektivní komunikace nezná, tudíž ji nepoužívá. Proto výsledek vzájemného působení školy a rodiny na dítě není úplně optimální. Zde tedy nacházíme velký prostor pro vzájemnou spolupráci, která by mohla pomoci jednotnému přístupu k dítěti.

3.3 Kompetence mateřské školy v rámci rozvoje vzájemné spolupráce

Mateřská škola má v oblasti spolupráce a rozvoje vzájemných vztahů následující kompetence:

A) **Plně a nezkresleně informovat** o veškerém dění ve škole, které se dotýká rodičů a jejich dětí (informační tabule a nástěnky, školní zpravodaj, setkání s rodiči, individuální pohovory...).

B) **Ochotně vést dialog s rodiči** a zodpovědět jejich veškeré dotazy a otázky (běžná denní komunikace, setkání mezi „čtyřmi očima“...).

C) **Umožnit rodičům projevit jejich nápady a iniciativu**, dále je potom využít a tím podpořit další zájem rodičů (anketní lístky „krabička nápadů“, kam mohou rodiče ukládat lístky se svými nápady a náměty, ale vyjádřit i kritiku či nespokojenost nad určitými věcmi...).

D) **Otevřít školu rodičům**, ti mohou školu navštěvovat a s dítětem zde pobývat, což výrazně pomáhá při adaptaci dítěte na nové prostředí, ale sami rodiče se mohou seznámit s prostředím mateřské školy, přesvědčit se o přátelském klimatu na škole, poznat nejen práci učitelek MŠ, ale i je samotné (návštěvy, společné pobyty s dětmi, společné dopolední hry s dětmi v MŠ...).

E) **Zapojit rodiče do spolurozhodování** o důležitých otázkách týkajících se veškerého dění ve škole (diskuse a výměny názorů na setkáních s rodiči, využití výsledků anket...).

F) **Seznámit rodiče s výchovným plánem** školy s možností vznést k němu připomínky, dodatky, obohatit jej vlastními nápady a náměty (setkání rodičů na počátku školního roku, jinak je k dispozici rodičům po celý školní rok...).

G) **Plánovat a organizovat společné akce** pro rodiče (či pro rodiče s dětmi), které budou dále prohlubovat vzájemné poznání obou stran (oslavy svátky, tvořivá odpoledne, odpoledne plná her a soutěží..., rodiče mají možnost navrhnout

formy různých společných aktivit, jejich účast na nich je vždy dobrovolná). (Špačková, 1999)

3.4 Zásady spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou

Pro dobrou spolupráci mezi rodinou a mateřskou školou by si měla každá mateřská škola stanovit určité formy a zásady spolupráce, které by měla dodržovat. Ovšem záleží na jednotlivých školách, jak přesně budou tuto spolupráci realizovat. Každá mateřská škola si stanoví svoje vlastní zásady, které mohou být typické pro daný typ mateřské školy.

Zde jsou uvedeny některé z nich.

- **Škola by měla být neustále otevřena rodičům.** Ti by měli mít možnost denně přicházet za svými dětmi. Měli by být vítáni nejen rodiče, ale i prarodiče, mladší i starší sourozenci. Pro mladší sourozence, kteří ještě mateřskou školu nenavštěvují, může být taková návštěva přínosem pro adaptaci při nástupu do mateřské školy.
- **Nabídka odborné a individuální pomoci.** Učitelky mateřských školy by měly být schopny poradit a pomoci rodičům z profesionálního hlediska. Učitelka by měla být ochotna si s rodičem promluvit o daném problému. V jiném případě mu nabídnout odbornou literaturu, pomůcky nebo spojení s patřičným odborníkem.
- **Ochota vyslechnout druhé.** Rodiče by měli mít možnost podělit se s vedením školky nebo přímo s učitelkou o svoje názory a připomínky, měli by být vyslechnuti a jejich názor by měl být akceptován.
- **Využívání iniciativy a zájmu rodičů.** Rodiče mohou přijít s vlastní nabídkou akcí pro děti, mohou nabídnout svou pomoc např. při opravách a úpravách školy, mohou škole pomoci i finančně. Mohou pomoci s dopravou dětí na akce konané mimo mateřskou školu. Přejetí této snahy motivuje rodiče k dalšímu zájmu a prohloubení spolupráce.
- **Včasná informovanost.** O veškerém dění, aktuálních zprávách a upozorněních by měli být rodiče včas a řádně informováni. Informace může rodičům

poskytovat přímo učitelka ústně nebo písemně. Dále se nové informace mohou vyskytovat na nástěnkách a mohou být poskytovány na třídních schůzkách nebo jiných setkáních učitelek s rodiči.

- **Respektování rodinných tradic a zvyklostí.** Společné oslavy narozenin a svátků by se měly stát součástí dění ve škole. Je třeba respektovat i děti z rodin s náboženským vyznáním. V rámci respektování rodinných tradic je třeba mít kontakt s rodinou dítěte a tak lépe poznat rodinný život dítěte.
- **Posilování kladných vztahů mezi rodinou a mateřskou školou.** Denní kontakt učitelek s rodiči je základem pro posilování kladných vztahů. Učitelka by měla s rodičem efektivně komunikovat, být jeho rádcem a spolupracovníkem při výchově dítěte.
- **Rodiče by měli být seznámeni s koncepcí výchovně vzdělávací práce.** Měli by mít možnost nahlédnout do písemné podoby koncepce školy, vyjádřit se k ní, případně vznést připomínky.
- **Nabídka společných akcí pro rodiče a děti.** Ve spolupráci s rodiči mohou vznikat společná odpoledne, výlety, víkendové pobyty, lyžařské pobyty, letní tábory apod. Tato společná setkání nenásilnou cestou prohlubují vzájemné poznávání všech, kladné mezilidské vztahy a přátelství.

3.5 Pozitiva vzájemné spolupráce

V případě, že je spolupráce mezi mateřskou školou a rodinou správně vedena a realizována přináší své ovoce.

Přínosem pro obě strany je vzájemná důvěra a respekt, možnost jednotného působení při výchově dítěte, příležitost k obohacování o profesionální a životní zkušenosti, možnost spolupodílet se na pomoci a řešení problémů školy, možnost sjednotit se na společných cílech. (Havlíková, 2000)

Už bylo řečeno, že dříve byli rodiče pouze „pasivními spolupracovníky“ učitelky, ale dnes mají rodiče jinou roli. Důkazem pozitivní spolupráce je následující tvrzení. *„Rodiče jsou významnými sociálními partnery učitelky mateřské školy, spolupodílejí se na efektivitě práce učitelky, spoluvytvářejí klima v mateřské škole.“* (Mertin, Gillernová, 2003, s.24)

Dobrou úroveň spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou může představovat rodič, který aktivně spolupracuje s mateřskou školou, podílí se na dění ve škole, účastní se společných aktivit často s celou rodinou, je schopen ochotně řešit společně se školou vzniklé potíže a problémy, které se mohou vyskytnout. Osud školy mu není lhostejný. Nepřijímá pouze rady a nabídky učitelek a mateřské školy, ale je schopen přicházet s vlastními nápady a aktivně škole pomáhat a podporovat ji, ať již jde o malé opravy, úpravy na zařízení, darování finančního příspěvku škole či dokonce duchovní podporu školy a uhájení její existence vůbec.

Praktická část

Úvod

- Cílem mé práce je zjistit, jaká je úroveň spolupráce rodiny v předškolním vzdělávání, informovanost rodičů o mateřské škole a způsoby komunikace s pedagogy, které rodiče využívají.
- Nejprve jsem si vybrala vhodné pracoviště pro výzkumné šetření, kterým se stala Mateřská škola Dělnická 2 ve Znojmě.
- Jako metodu získávání informací jsem si vybrala dotazníkovou metodu. Dotazníky jsem osobně předala paním učitelkám jmenované mateřské školy a ony ho postupně rozdaly rodičům k vyplnění.
- Vypracovaný dotazník vyplnilo 70 rodičů.

Mateřská škola, Znojmo, Dělnická 2, příspěvková organizace

Mateřská škola Dělnická 2 je kmenovou mateřskou školou, její součástí je odloučené pracoviště mateřská škola Gránická 8. Obě mateřské školy se nacházejí v těsné blízkosti centra města. Mateřská škola byla uvedena do provozu v roce 1970.

Mateřská škola Dělnická 2 je od 1. září 2009 sedmitřídní mateřskou školu pavilónového typu, skládá se ze 4 samostatných objektů, které se nacházejí v jednom areálu. Všechny třídy jsou věkově smíšené s celodenním provozem. Kapacita MŠ je 180 dětí. Součástí mateřské školy je prostorná zahrada a dvě velké tělocvičny.

Odloučené pracoviště mateřská škola Gránická 8 je dvoutřídní MŠ rodinného typu s kapacitou pro 40 dětí. Obě třídy jsou s celodenním provozem. Do provozu byla mateřská škola uvedena v roce 1950.

Ředitelkou mateřské školy je od 1.1. 2005 Ivana Jelenová. V kmenové mateřské škole Dělnická 2 pracuje v sedmi třídách 13 kvalifikovaných pedagogických pracovníků. Na odloučeném pracovišti MŠ Gránická 8 pracují ve dvou třídách 3 kvalifikované pracovníce.

Programové zaměření školy vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání a z Kurikula podpory zdraví v mateřské škole. Mateřská škola naplňuje pohybově rekreační program, jehož cílem je vést děti ke zdravému životnímu stylu v úzké spolupráci s rodinou, podporovat duševní pohodu dětí, rodičů a zaměstnanců. Vést děti k sounáležitosti s regionem – seznamovat je s lidovými tradicemi regionu, s živou a neživou přírodou. Naším cílem je, aby dítě, které odchází z naší MŠ bylo optimálně rozvinuté na základě svých možností a zájmů, a to po stránce tělesné, psychické a sociální.

V oblasti spolupráce s rodiči mají obě pracoviště velmi dobré výsledky. Velkou oblibu mezi rodiči a dětmi získaly tématicky zaměřené víkendové pobyty v Biskupcích, týdenní pobyty na horách, společné cyklovýlety, společná bruslení, návštěvy divadelních představení pro děti v Brně a tvořivá odpoledne v MŠ.

V rámci nadstandardních aktivit mateřská škola nabízí:

- *Preventivní logopedické chvíle* – ve spolupráci se Speciálně pedagogickým centrem ve Znojmě se zde provádí orientační logopedická vyšetření za účelem odborné konzultace k dětem zařazených do preventivních logopedických chviliek.
- *Zdravé pískání* – seznamování se základy hry na flétnu, předcházení respiračním nemocem nácvikem správného dýchání
- *Plavání (předplavecký výcvik)* – ve všech třídách na podzim nebo na jaře – seznamování s vodou, hry a plavecký výcvik ve spolupráci s Plaveckou školou pro děti
- *Metoda dobrého startu* – příprava dětí na školu hravou formou v úzké spolupráci s rodiči
- *Návštěva Městského divadla* – v rámci nadstandardních aktivit navštěvují děti divadelní představení v Městském divadle ve Znojmě

Dotazník

Pohlaví

muž žena

Věk

18 – 25 26 – 40 41 – 60 nad 60

Vzdělání

základní střední odborné střední s maturitou vyšší odborné
 vysokoškolské

1. Třídní schůzky

1.1 Pořádají se ve Vaší MŠ třídní schůzky?

ano ne

1.2 Účastníte se třídních schůzek?

ano vždy občas ne nikdy

1.3 Jsou pro Vás přínosem?

ano ne

1.4 Jak probíhá komunikace na třídních schůzkách?

komunikace plyne pouze ze strany učitelek komunikace je oboustranná

1.5 Jak byste ohodnotili Váš pocit ze třídních schůzek na stupnici od 1 (nejlepší) do 5 (nejhorší)?

1 2 3 4 5

2. Novinky, třídní a školní akce

2.1 Jste dobře a včas informováni o novinkách, třídních a školních akcích Vaší MŠ?

- ano určitě spíše ano nevím spíše ne určitě ne

2.2 Jakým způsobem jste informováni o novinkách, třídních a školních akcích Vaší MŠ?

- slovně od učitelek písemně od učitelek na nástěnkách v tisku
 od dítěte

3. Společné akce MŠ pro rodiče a děti

3.1 Víte, že se společné akce MŠ pro rodiče a děti pořádají?

- ano ne

3.2 Účastníte se společných akcí MŠ pro rodiče a děti? (tábory, výlety, hory, víkendové pobyty, dětské dny, karnevaly, . . .)

- ano vždy občas ne nikdy

3.3 Máte možnost se podílet na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?

- ano ne

3.4 Podílíte se společně s učitelkami na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?

- ano vždy občas ne nikdy

3.5 Měli byste zájem podílet se na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?

ano ne nevím

4. Internetové stránky

4.1 Má Vaše MŠ internetové stránky?

ano ne nevím

4.2 Uvítali byste, kdyby Vaše MŠ měla internetové stránky?

ano ne nevím

4.3 Využívali byste tyto internetové stránky?

určitě ano spíše ano nevím spíše ne určitě ne

4.4 Pokud by měla Vaše MŠ či třída internetovou stránku, vadilo by Vám, kdyby se na ní objevila fotka Vašeho dítěte společně s ostatními dětmi?

ano určitě spíše ano nevím spíše ne určitě ne

5. Komunikace s pedagogem a se zaměstnanci MŠ

5.1 Učitelky si vždy najdou čas se mnou pohovořit?

vždy občas nikdy

5.2 Mám pocit, že učitelkám na mém dítěti záleží?

ano určitě spíše ano nevím spíše ne určitě ne

5.3 Na koho se obrátíte, když potřebujete vyřešit problém týkající se Vašeho dítěte (např. někdo mu roztrhl novou bundu)?

- na učitelku na ředitelku neřeším to

6. *Komunikace pomocí komunikačních technologií*

6.1 Používáte ke komunikaci s MŠ

- pevnou linku mobilní telefon internet

6.2 Znáte telefonní číslo učitelky, která má vaše dítě ve třídě?

- ano ne

6.3 Znáte emailovou adresu Vaší MŠ?

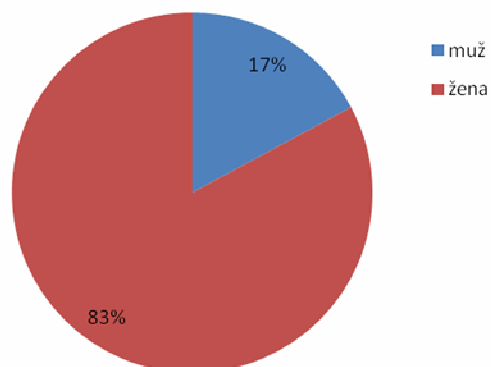
- ano ne MŠ nemá emailovou adresu

Analýza jednotlivých otázek

Na následujících stránkách jsou rozpracovány jednotlivé otázky a jejich odpovědi.

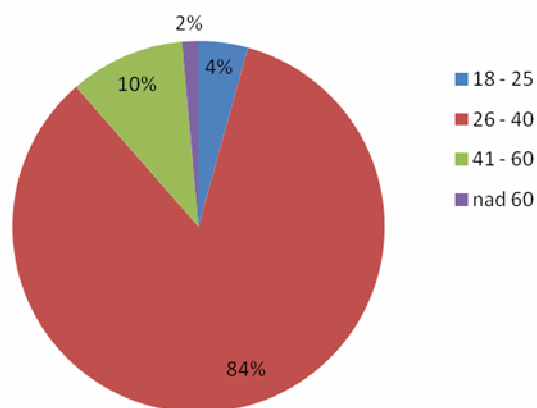
Pohlaví

muž	12
žena	58

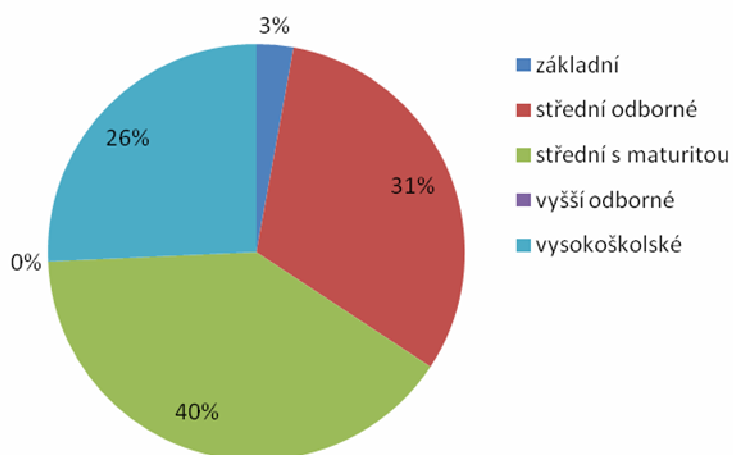
Věk

18 - 25	3
26 - 40	59
41 - 60	7
nad 60	1

Vzdělání

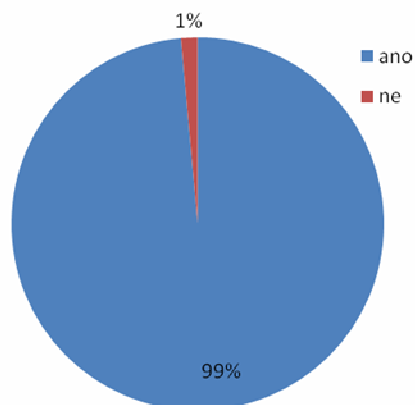
základní	2
střední odborné	22
střední s maturitou	28
vyšší odborné	0
vysokoškolské	18

1 Třídní schůzky

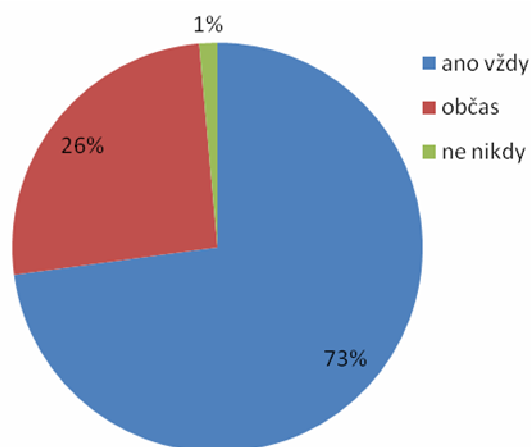
1.1 Pořádají se ve Vaší MŠ třídní schůzky?

ano	69
ne	1

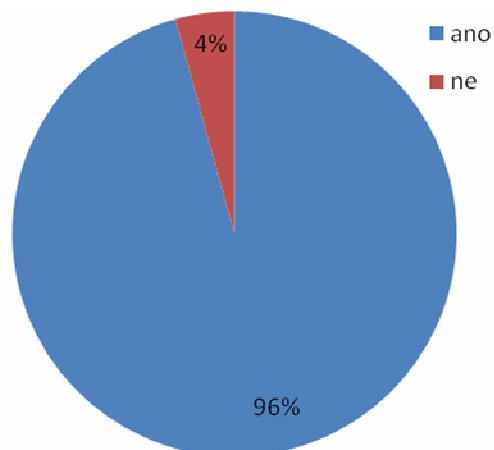
1.2 Účastníte se třídních schůzek?

ano vždy	51
občas	18
ne nikdy	1

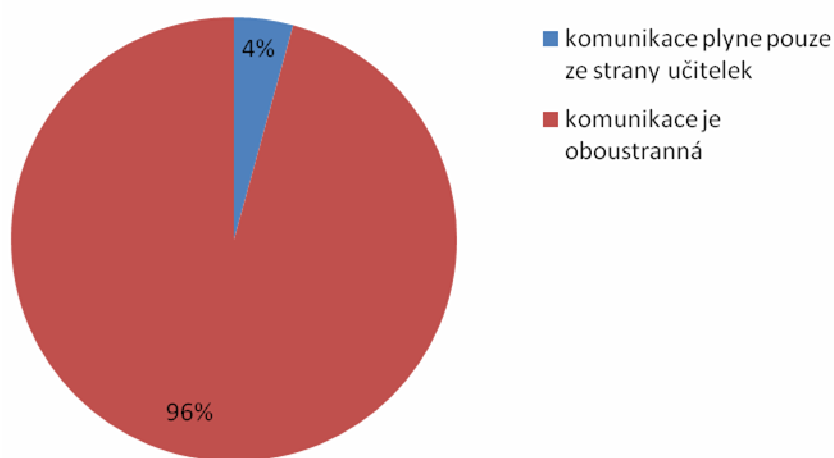
1.3 Jsou pro Vás přínosem?

ano	67
ne	3

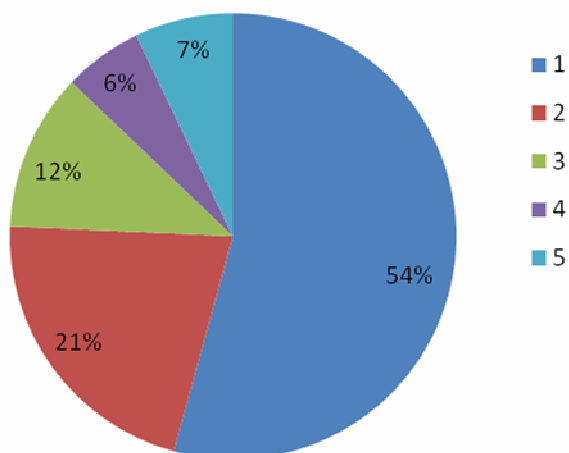
1.4 Jak probíhá komunikace na třídních schůzkách?

komunikace plyne pouze ze strany učitelek	3
komunikace je oboustranná	67

1.5 Jak byste ohodnotili Váš pocit ze třídních schůzek na stupnici od 1 (nejlepší) do 5 (nejhorší)?

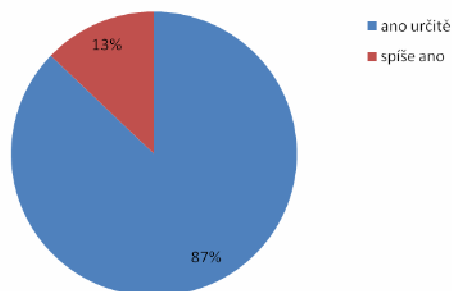
1	38
2	15
3	8
4	4
5	5

2 Novinky, třídní a školní akce

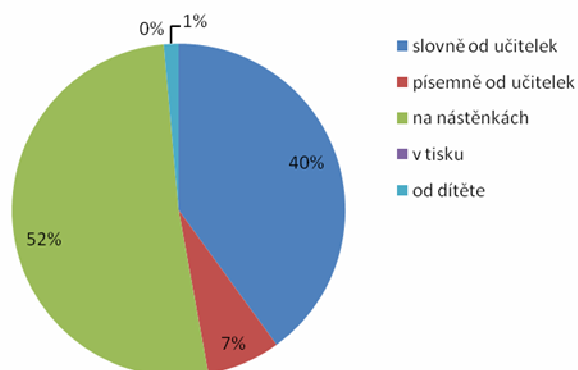
2.1 Jste dobře a včas informováni o novinkách, třídních a školních akcích Vaší MŠ?

Ano určitě	61
Spíše ano	9
Nevím	0
Spíše ne	0
Určitě ne	0

2.2 Jakým způsobem jste informováni o novinkách, třídních a školních akcích Vaší MŠ?

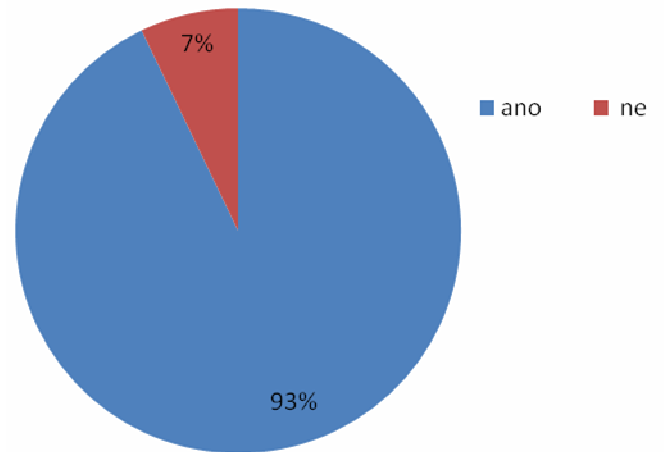
slovně od učitelek	28
písemně od učitelek	5
na nástěnkách	36
v tisku	0
od dítěte	1

3 Společné akce MŠ pro rodiče a děti

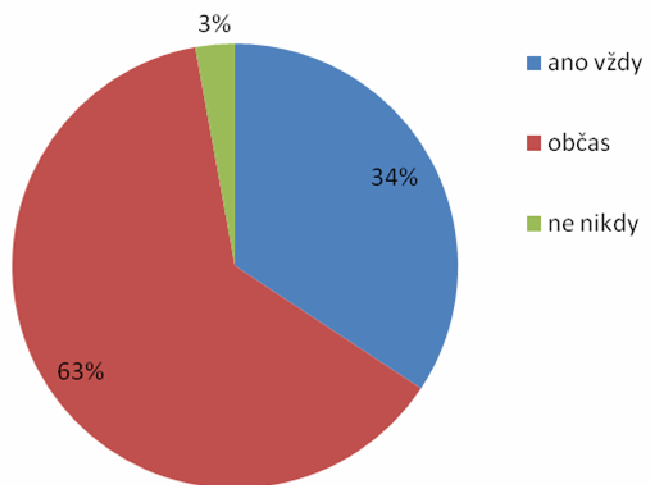
3.1 Víte, že se společné akce MŠ pro rodiče a děti pořádají?

ano	65
ne	5

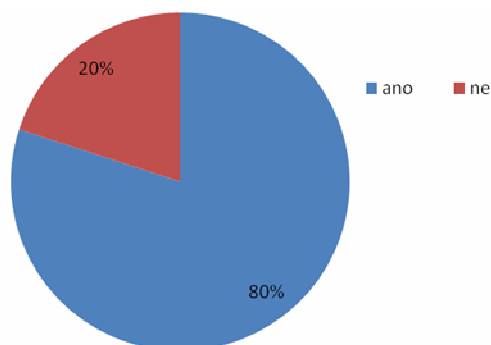
3.2 Účastníte se společných akcí MŠ pro rodiče a děti? (tábory, výlety, hory, víkendové pobyty, dětské dny, karnevaly, ...)

ano vždy	24
občas	44
ne nikdy	2

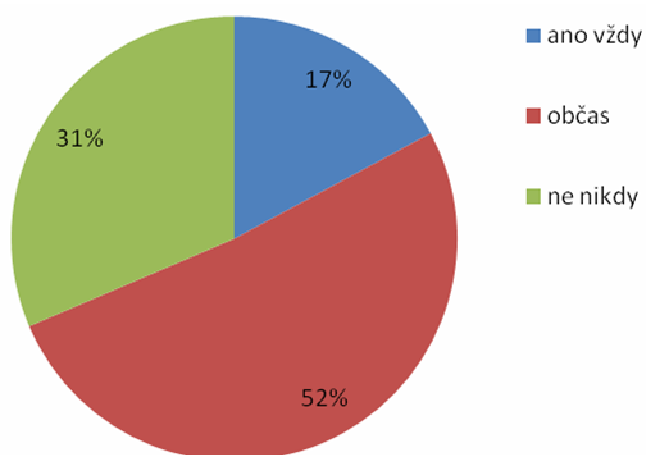
3.3 Máte možnost se podílet na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?

ano	56
ne	14

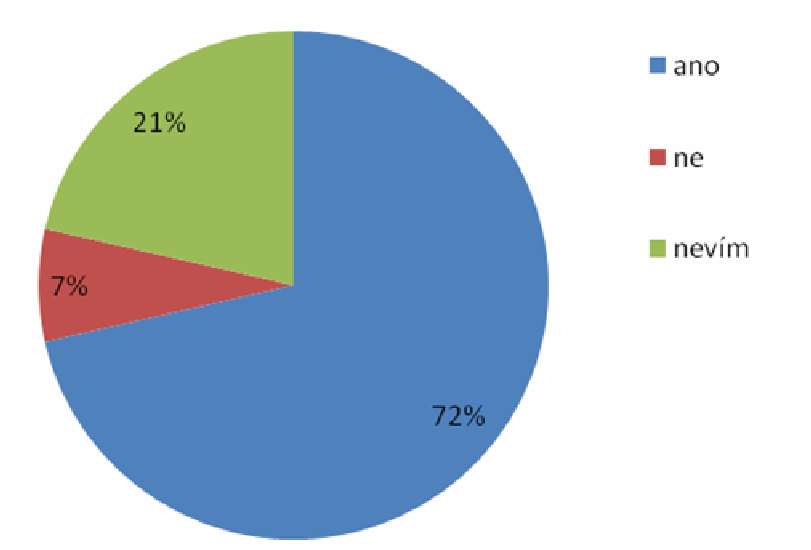
3.4 Podílíte se společně s učitelkami na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?

ano vždy	12
občas	36
ne nikdy	22

3.5 Měli byste zájem podílet se na organizaci společných akcí MŠ pro rodiče a děti?

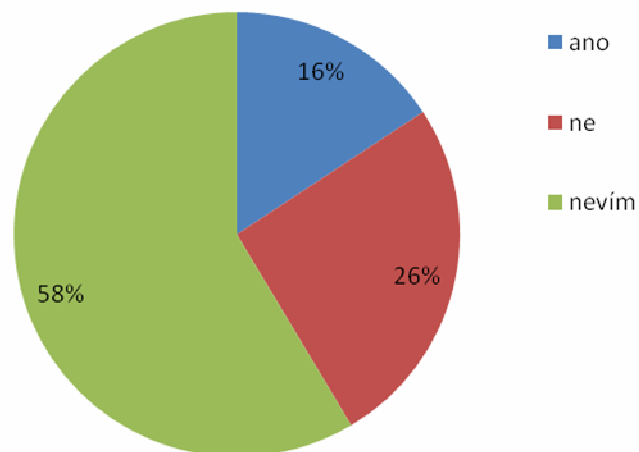
ano	50
ne	5
nevím	15

4 Internetové stránky

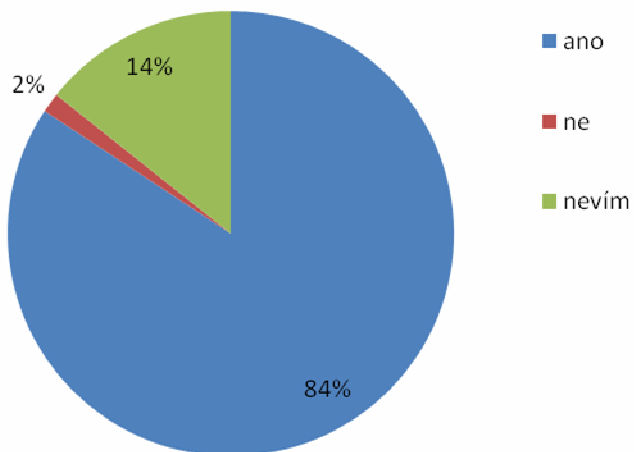
4.1 Má Vaše MŠ internetové stránky?

ano	11
ne	18
nevím	41

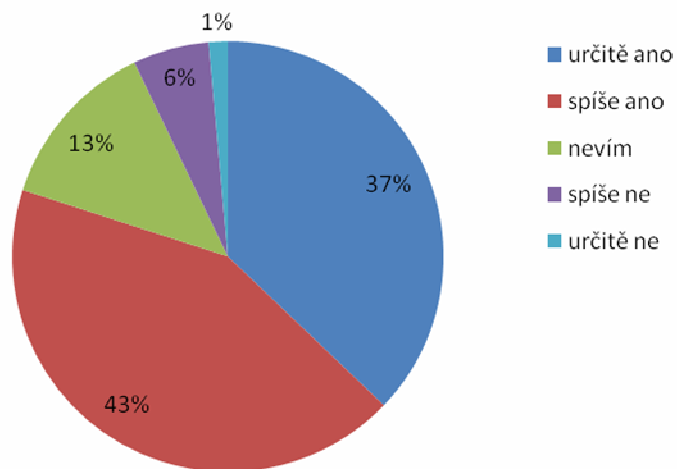
4.2 Uvítali byste, kdyby Vaše MŠ měla internetové stránky?

ano	59
ne	1
nevím	10

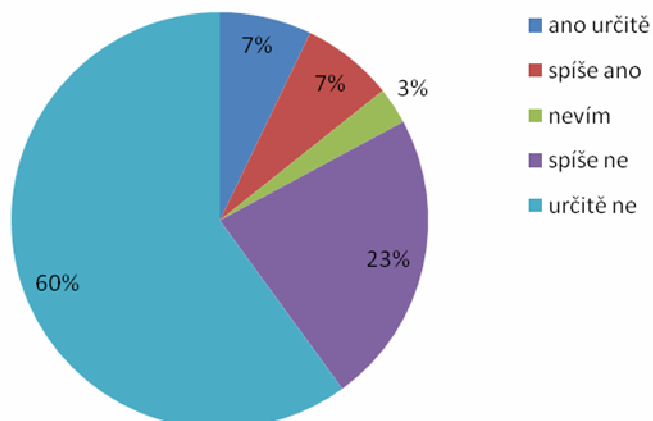
4.3 Využívali byste tyto internetové stránky?

určitě ano	26
spíše ano	30
nevím	9
spíše ne	4
určitě ne	1

4.4 Pokud by měla Vaše MŠ či třída internetovou stránku, vadilo by Vám, kdyby se na ní objevila fotka Vašeho dítěte společně s ostatními dětmi?

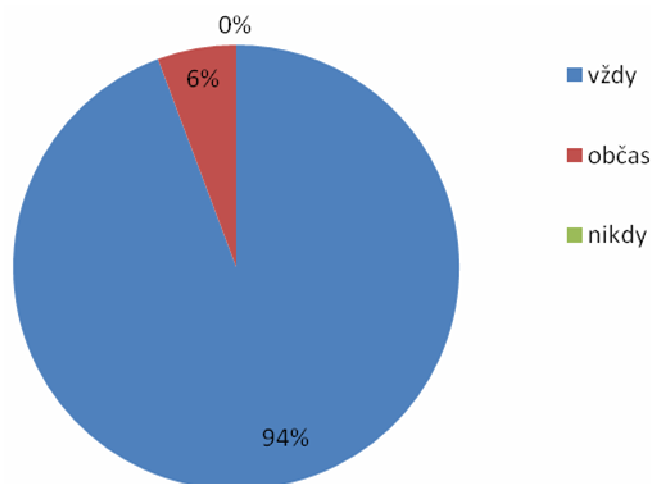
ano určitě	5
spíše ano	5
nevím	2
spíše ne	16
určitě ne	42

5 Komunikace s pedagogem a se zaměstnanci MŠ

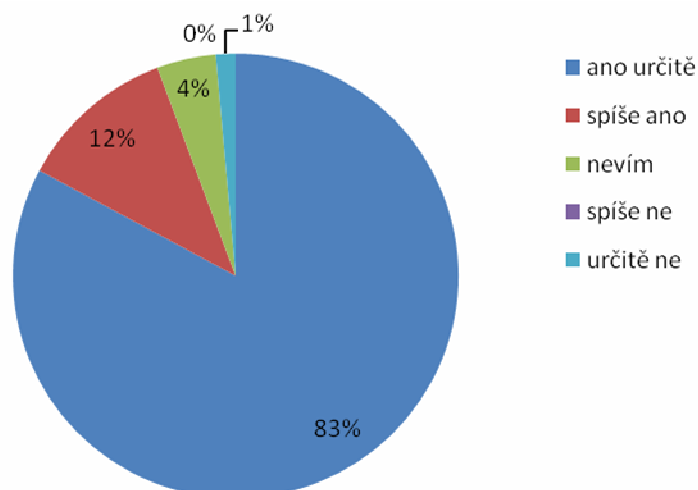
vždy	66
občas	4
nikdy	0

5.1 Učitelky si vždy najdou čas se mnou pohovořit.

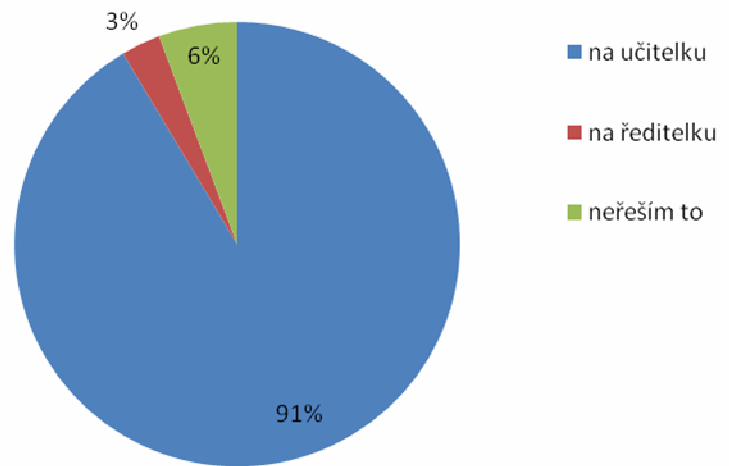
5.2 Mám pocit, že učitelkám na mém dítěti záleží.

ano určitě	58
spíše ano	8
nevím	3
spíše ne	0
určitě ne	1

5.3 Na koho se obrátíte, když potřebujete vyřešit problém týkající se Vašeho dítěte (např. někdo mu roztrhl novou bundu)?

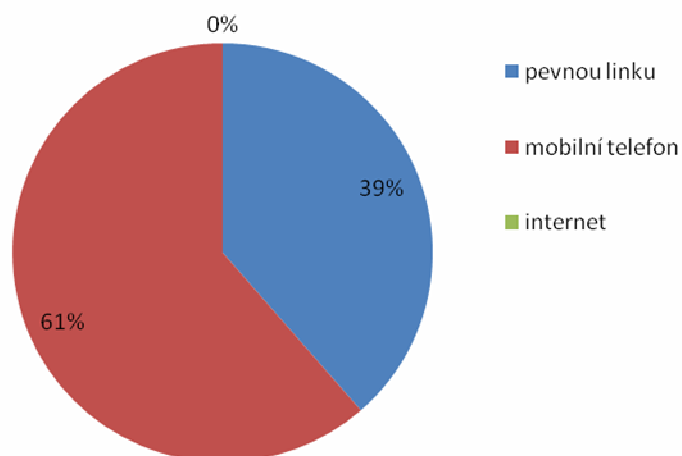
na učitelku	64
na ředitelku	2
neřeším to	4

6 Komunikace pomocí komunikačních technologií

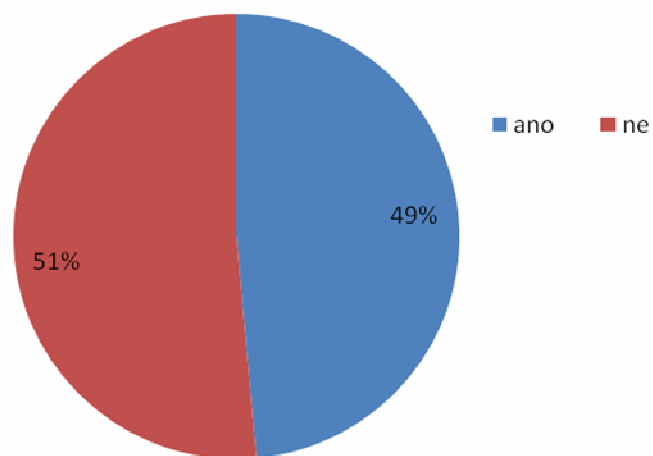
6.1 Používáte ke komunikaci s MŠ

pevnou linku	27
mobilní telefon	43
internet	0

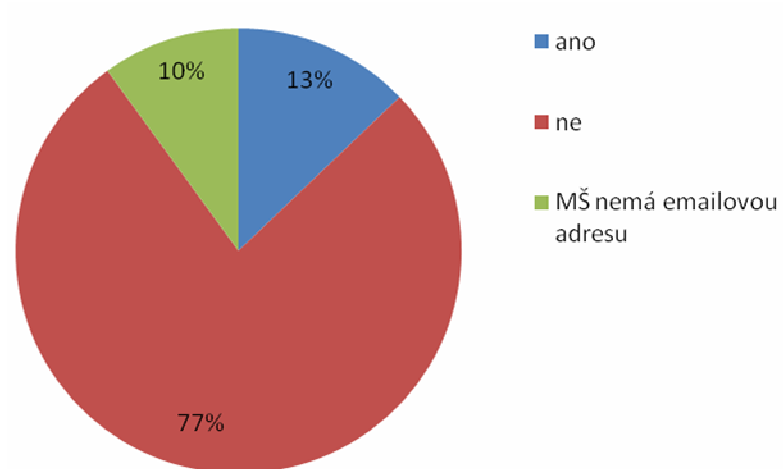
6.2 Znáte telefonní číslo učitelky, která má vaše dítě ve třídě?

ano	34
ne	36

6.3 Znáte emailovou adresu Vaší MŠ?

ano	9
ne	54
MŠ nemá emailovou adresu	7

Analýza dotazníku

83 % dotazovaných tvořily ženy, pouhých 17 % tvořili muži.

84% dotazovaných tvořili lidé od 26 do 40 let, 4% tvořili lidé od 15 do 25 let a 12% tvořili lidé od 41 nad 60 let.

40% lidí mělo střední vzdělání s maturitou, 31% střední odborné a 26% mělo vzdělání vysokoškolské

Celých 99% dotazovaných ví, že se v jejich mateřské škole pořádají třídní schůzky a jeden jediný člověk o třídních schůzkách nevěděl.

Pouze 73% třídní schůzky navštěvuje pravidelně a pro 96% dotazovaných jsou přínosem.

Podle 96% dotazovaných je komunikace na třídní schůzce oboustranná a 3 lidé zastávají názor, že plyne pouze ze strany učitelek

Celých 100% dotazovaných je dobře informováno o novinkách, třídních a školních akcích dané mateřské školy.

Nejčastěji jsou rodiče o těchto novinkách informováni na nástěnkách (52%) a slovně od učitelek (40%).

Většina dotazovaných (93%) ví, že se společné akce mateřské školy pro rodiče a děti pořádají, 34% dotazovaných se těchto akcí účastní vždy, 63% dotazovaných občas a pouhá 3% tyto akce ještě nenavštívila.

80% rodičů má možnost se na pořádání společných akcí podílet, 17% rodičů se na této organizaci podílí vždy a 52% jen občas.

58% dotazovaných neví, zda má jejich mateřská škola internetové stránky, 26% ví, že mateřská škola internetové stránky nemá a 11 lidí na tuto otázku odpovědělo, že mateřská škola internetové stránky má (to je však špatná odpověď)

Většina dotazovaných (84%) by uvítala zřízení internetových stránek a 80% by je rádo využívalo.

V případě, že by si tato mateřská škola zřídila internetové stránky 60% dotazovaným by vůbec nevadilo, kdyby se na nich objevila fotka jejich dítěte společně s ostatními dětmi. Zhruba 14% rodičů se přiklání k opačnému názoru a fotka jejich dítěte na internetu by jim vadila.

94% dotazovaných má pocit, že si na ně učitelky nejdou čas vždy a pohovoří si s nimi.

Většina rodičů (83%) má pocit, že učitelkám na jejich dítěti záleží a pouze jeden rodič si myslí, že je učitelkám jeho dítě lhostejné.

V případě problému se 91% rodičů obrátí na učitelku.

Rodiče ke komunikaci s mateřskou školou používají většinou mobilní telefon (61%), zbytek rodičů používá pevnou linku.

Zhruba polovina dotazovaných zná telefonní číslo učitelky, která má jejich dítě ve třídě.

Závěr

Cílem této výzkumné studie bylo zjistit na jaké úrovni se nachází spolupráce mezi rodiči a mateřskou školou Dělnická 2. Výzkumné šetření probíhalo bez problémů. Mateřská škola Dělnická 2 a její pracovnice mi vyšly vstříc. Rodiče byli ochotni dotazník vyplnit a pomoci mi tak se zpracováním praktické části mé bakalářské práce.

Ideální vztah mezi rodinou a mateřskou školou by se měl odehrávat na úrovni rovnocenného partnerství. Rodiče by se tedy měli stát rovnocennými partnery mateřské školy, především učitelek, a neměli by pouze plnit jejich přání a plány, jak tomu bylo dřív. Měli by se společně s nimi podílet na řešení převážného množství vzniklých problémů, měli by mít možnost, podělit se o své nápady a názory a možnost přijít s vlastní iniciativou. Tento výzkum ukazuje, že v této mateřské škole mají rodiče možnost podílet se na organizaci různých akcí, mají možnost říci svůj názor a obohatit tak celý připravovaný program. Rodiče jsou také zapojeni do spolurozhodování o důležitých otázkách dění ve škole. Mají možnost aktivně škole pomáhat a podporovat ji. Zájem rodičů o dění v mateřské škole stále stoupá.

Důležitým cílem spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou je vzájemná komunikace. Jde o komunikaci ředitelky, učitelek a ostatního personálu s rodiči. Výzkum ukázal, že komunikace rodičů a zaměstnanců této mateřské školy je na velmi dobré úrovni. Rodiče mají možnost oslovit učitelku v případě problému a podle převážné většiny dotazovaných rodičů jim učitelka věnuje čas a pokud je to v jejích silách, je rodičům ochotna pomoci.

Vzájemná spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou ovlivňuje i dítě samotné. V případě, že je tato spolupráce harmonická, je dítě kladně ovlivněno a výchovné působení se nachází v rovnováze. Pokud dítě vidí, že jeho rodina a učitelka mají mezi sebou dobrý vztah, snadno pak přijímá po vzoru rodiny kladný postoj k učitelce i k mateřské škole.

Příloha

Biskupice 2007

Jeseníky 2008

Biskupice 2008

Seznam použité a citované literatury:

1. HAVLÍNOVÁ, M., VENCÁLKOVÁ, E. (eds.), HAVLOVÁ, J., LACINOVÁ, I., PETRASOVÁ, N., ŠPRACHTOVÁ, L. a kolektiv. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-383-8
2. HAVLÍNOVÁ, M. a kolektiv. *Zdravá mateřská škola*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-048-0
3. HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí: Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2004. 228 s. ISBN 80-7178-888-0.
4. KOPŘIVA, P., NOVÁČKOVÁ, J., NEVOLOVÁ, D., KOPŘIVOVÁ, T. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála, 2006, ISBN 80-901873-7-4
5. KOŤÁTKOVÁ, S. *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada Publishig, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-1568-1.
6. MATĚJČEK, Z. *Rodiče a děti*. Praha: Avicenum, 1986.
7. MATĚJČEK, Z. *Řízení mateřské školy: Komunikace s rodiči*. Praha: RAABE, 2004.
8. METRIN, V., GILLERNOVÁ, I. (eds). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-799-X.
9. MIŠURCOVÁ, V., FIŠER, J., FIXL, V. *Hra a hračka v životě dítěte*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980.
10. OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ V. *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-847-3.
11. SOVOBODOVÁ, E. *Obsah a formy předškolního vzdělávání*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2007.
12. ŠPAČKOVÁ, R. *Metodické listy pro předškolní vzdělávání: Předpoklady úspěšné spolupráce mezi rodinou a mateřskou školou*. Praha: RAABE, 1999.
13. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.
14. ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2007. ISBN 987-80-7367-326-0.